

Toplum ve Sosyal Hizmet

ISSN: 2147-3374 / E-ISSN: 2602-280X

Araştırma Makalesi / Research Article

Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Algılarının ve Flört Şiddeti Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Bağlamında İncelenmesi

An Investigation of Social Work Students' Perceptions of Gender and Dating Violence Attitudes in the Context of Various Variables

Sayra LOTFİ¹, Aydın Olcay ÖZKAN², Mervener BABACAN³, Özge AKDUMAN⁴

ÖZ

Bu araştırma; sosyal hizmet bölümünde lisans düzeyinde eğitimine devam etmekte olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının farklı değişkenler bağlamında incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmanın örneklemini 356'sı kadın (%92) ve 31'i erkek (%8) olmak üzere 387 sosyal hizmet lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama araçları olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Sosyo-Demografik Soru Formu, Terzioğlu ve ark. tarafından (2016) geliştirilen Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ) ve Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) kullanılmıştır. Araştırma bulguları toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir algının, flört şiddetini pekiştiren bir niteliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Aynı zamanda kadın katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin puanlarının sıra ortalamalarının (200,27) erkek katılımcıların ölçekten almış oldukları puanların sıra ortalamalarından daha yüksek olduğu (121,98) ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (p=0,00). Benzer şekilde araştırmada kadın katılımcıların flört şiddetine ilişkin puanlarının sıra ortalamalarının (200,92) erkek katılımcıların ölçekten almış oldukları puanların sıra ortalamalarından daha yüksek olduğu (114,48) ve aradaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (p=0,00). Araştırmada sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak algı ve tutumlarda herhangi bir anlamlı farklılığın ortaya çıkmadığı görülmüş, çekirdek aileye ve tek ebeveynli aileye sahip öğrencilerin puanlarının sıra ortalamalarının geniş ailelere mensup öğrencilere göre daha yüksek olduğu, aralarındaki farkın da istatistiksel açıdan anlamlı olduğu ortaya konmuştur (p=0,00). Bulgular bağlamında; sosyal hizmet öğrencileriyle toplumsal cinsiyete ve flört şiddetine yönelik olarak gerçekleştirilecek grup çalışmalarının ve eğitsel etkinliklerin mesleki bilincin oluşması adına önemli olduğu ifade edilebilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal hizmet öğrencileri, toplumsal cinsiyet, flört şiddeti, sosyal hizmet

ABSTRACT

This study aims to examine the undergraduate social work students' gender perceptions and their attitudes about dating violence in the context of different variables. The sample of the study consists of 387 social work undergraduate students, of which 356 (92%) are female and 31 (8%) are male. As data obtaining means The Socio-Demographic Question Form improved by the researcher, The Dating Violence Scale improved by Terzioğlu et al. (2016) and Perception of Gender Scale improved by Altınova and Duyan (2013) have been used. Research findings reveal that positive perception of gender reinforces negative attitudes about dating violence. At the same time, it was found that the mean rank of the gender-related scores of the female participants (200.27) was higher than the mean rank of the male participants from the scale (121.98), and the difference was statistically significant (p=0.00). Similarly, in the study, it was concluded that the mean rank of female participants' scores on dating violence (200.92) was higher than the mean rank of male participants' scores from the scale (114.48), and the difference was statistically significant (p=0.00). In the study, it was

¹ Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölümü, slotfi@medipol.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3352-0152

² Öğr.Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, aoozkan@medipol.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7093-2485

³ Lisans Öğrencisi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, merve.babacan@outlook.com, ORCID: 0000-0002-2356-8219

⁴ Lisans Öğrencisi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, ozge_akduman@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2774-5964

Başvuru: 16.08.2021

Kabul: 25.02.2022

Atif: Lotfi, S., Özkan, A. O., Babacan, M. ve Akduman, Ö. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(2), 463-482. DOI:10.33417/tsh.983536

observed that there was no significant difference in perceptions and attitudes depending on the grade level variable. ,00). In the context of the findings; It can be stated that group work and educational activities to be carried out with social work students regarding gender and dating violence are important for the formation of professional awareness.

Keywords: *Social work students, gender, dating violence, social work*

GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca var olan şiddet kavramı, günümüze kadar çeşitli evrimler geçirerek bütün insanlığın ortak bir sorunu haline gelmiştir (Çalışkan ve Çevik, 2018). Geçmişte daha çok fiziksel boyutuyla ilişkilendirilen şiddet, değişen toplum yapısıyla beraber cinsel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, flört şiddeti, ısrarlı takip ve siber şiddet olmak üzere yeni boyutlarıyla karşımıza çıkmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması” şeklinde tanımlamıştır (Polat, 2016: 17). Şiddet bireyi yalnızca biyolojik olarak değil, psikolojik ve sosyal olarak da etkileyen bir yapıya sahiptir. Şiddetin birey üzerinde kısa ve uzun dönemde ortaya çıkan etkileri şiddetin türüne göre değişiklik gösterebilmektedir. Nitekim literatürde fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet, ekonomik şiddet ve siber şiddet gibi farklı şiddet türleri tanımlanmakta ve her bir şiddet türünün, şiddet mağduru birey üzerinde ölüme dahi varabilen oldukça olumsuz sonuçlara yol açabildiğinden bahsedilmektedir (Akkaş ve Uyanık, 2016; Gürkan ve Coşar, 2009; Kara, 2019; Ünsal, 2019). Sayılan bütün şiddet türlerini bünyesinde barındıran flört şiddeti ise kişiler arasında gerçekleşen şiddet türlerinden biri olarak fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel şiddet gibi olguları kapsayan bir niteliğe sahiptir. Esas itibarıyla flört, karşılıklı etkileşim içeren ve ilişkiye devam etme ya da sonlandırma niyetiyle eylemlerde bulunan, süreç içinde bir tarafın ya da iki tarafın isteğiyle sonlandırılan ya da evlilik, nişanlılık gibi resmi bir ilişkiyle devam eden bir ilişki türüdür (Straus, 2004: 792). Bahsedilen flört sürecinin olumlu bir seyir göstermesi halinde insan hayatında birçok olumlu etki meydana gelirken; ilgi, sevgi ve destek eksikliği yaşanan ilişkilerde bireylerin yaşamları oldukça negatif etkilenmektedir. Nitekim sürecin olumsuz bir seyir göstermesine bağlı olarak kendini gösteren flört şiddeti; evlilik bağı bulunmayan partnerlerden birinin veya partnerlerin birbirlerine fiziksel, psikolojik, sözel ve cinsel anlamda istismar uygulaması ve sosyal kısıtlamalar getirmesi olarak tanımlanmaktadır (Aslan ve ark., 2008: 9). Amerikan Hastalık Koruma ve Önleme Merkezi tarafından yapılan bir başka tanımlamada ise flört şiddetinin; flört ilişkisi içerisinde herhangi bir şekilde cinsel saldırının gerçekleşmesi, fiziksel şiddet uygulanması, sözlü veya duygusal olarak kötü muamelede bulunulması şeklinde ifade edildiği görülmektedir (Ramisetty-Mikler, Goebert, Nishimura ve Caetano, 2006). Bu anlamıyla flört şiddetinin hem ulusal hem de uluslararası anlamda önemli bir sorun alanına karşılık geldiği söylenebilmektedir.

On altı farklı ülkeyi ve 31 farklı üniversitenin öğrencilerini kapsayan çalışmada, üniversite öğrencilerinin %29'unun son bir sene içerisinde flört şiddeti yaşadıkları belirlenmiştir (Straus, 2004). Dünya genelinde 21 ülkeyi ve on altı bin üniversite öğrencisini kapsayan bir çalışma, öğrencilerin %30'unun flört ilişkisi içerisinde fiziksel saldırı ve yaralama gibi olumsuz davranışlar gerçekleştirdiğini ve %20'sinin ise son on iki ay içerisinde partneri tarafından cinsel zorlamaya maruz bırakıldığını ortaya koymuştur (Chan ve ark., 2008). Benzer şekilde 2013 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları, flört ilişkisi içerisinde bulunan kadın

öğrencilerin %20,9'unun ve erkek öğrencilerin %10,4'ünün son on iki ay içerisinde flört şiddetinin farklı türlerine maruz bırakıldığını bildirmiştir (Vagi ve ark., 2015). Amerika'da Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezleri tarafından gerçekleştirilen anketin sonuçları ise yaklaşık 11 kadın lise öğrencisinden birinin ve yaklaşık 14 erkek lise öğrencisinden birinin geride kalan bir yıl içerisinde fiziksel flört şiddeti yaşadığını ortaya koymaktadır. Aynı çalışmada lise öğrencisi her 8 kadından birinin ve her 24 erkekten birinin geçtiğimiz yıl cinsel flört şiddetine maruz kaldığı rapor edilmiştir (Centers for Disease Control and Prevention, 2021). Gerçekleştirilen çalışmalardan elde edilen veriler ve sunulan oranlar, flört şiddetinin dünya çapında oldukça yaygın karşılaşılabilen bir sorun olduğuna işaret etmektedir (Ludin ve ark., 2018; Peterson ve ark., 2018; Sánchez-Jiménez ve ark., 2018; Wilson ve ark., 2019).

Flört şiddeti, ülkemizde de üzerinde oldukça durulan ve çalışmalara konu olan bir sorun alanıdır (Türk, Hamzaoglu ve Yayak, 2020). Türkiye'de 500 kadın üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilen çalışmada partnerleri tarafından kadınların %88'inin duygusal, %22'sinin sözel, %21,4'ünün ekonomik, %16,4'ünün fiziksel ve %7,2'sinin cinsel şiddete maruz bırakıldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Dikmen, Özaydın ve Yılmaz, 2018). Benzer şekilde 727 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirilen bir başka çalışmada öğrencilerin flört şiddeti yaşama oranlarının %25,3 olduğu görülmüştür. Şiddete mağduru bu öğrencilerin %48,3'ü fiziksel, %51'i sözel, %85,3'ü duygusal, %18,4'ü cinsel şiddeti deneyimlediklerini ifade etmişlerdir (Demir ve Biçer, 2017). Çocukluktaki aile içi şiddet öyküsü ile flört şiddeti arasındaki ilişkiyi inceleyen ve 792 üniversite öğrencisinin katıldığı bir diğer çalışmada, geçmişte ya da halihazırda flört ilişkisi içerisinde bulunduğunu belirten 621 katılımcının %72,1'i ilişkilerinde partnerine şiddet uyguladığını ifade etmiş ve %82,9'u ise ilişkisinde şiddet mağduru olduğunu belirtmiştir. Aynı çalışmada katılımcıların hem şiddetin faili hem de mağduru olma düzeylerinin yüksek olduğundan bahsedilmekte ve erkeklerin %74,9'unun, kadınların ise %70,6'sının flört ilişkisi içerisinde şiddetin faili olduğu belirtilmektedir (Bilican Gökkaya ve Öztürk, 2021). Gerçekleştirilen pek çok çalışma bağlamında da ele alındığı üzere flört şiddeti özellikle üniversite öğrencileri arasında sık görülen bir durumdur (Ames, Glenn ve Simons, 2014). Nitekim flört şiddeti 16-24 yaş arasında yer alan gençlerde görülen şiddet türleri arasında oldukça yaygın olan bir şiddet türüne karşılık gelmektedir (Carolyn Olson, Rickert ve Davidson 2004). Güncel çalışmalarda da ortaya konulduğu üzere özellikle üniversite zamanlarına denk gelen 17-29 yaş aralığı, flört şiddeti için riskli dönemler kapsamında değerlendirilmekte ve bu dönem içerisinde istismar ve/veya şiddet davranışlarıyla diğer dönemlere kıyasla çok daha fazla karşılaşıldığı belirtilmektedir (Cangür ve ark., 2021). Aynı zamanda araştırmalara bakıldığında flört şiddetine maruz kalan tarafın daha çok kadınlar olduğu saptanmıştır (Karatay ve ark., 2018: 63). Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması'nın 2020 verilerine göre sosyal sorunların ne olduğuna dair yöneltilen soruya kadınların %68'i; erkeklerin ise %63'ü şiddet olduğunu beyan etmiştir. Bu durum kadınlar ve erkeklerden beklentileri belirgin çizgilerle sınırlandırmış olan toplumsal cinsiyet kalıbıyla oldukça iç içedir.

Toplumsal cinsiyet kavramı, günümüzde yaygın bir kullanım kazanmış durumdadır. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları sıklıkla aynı anlamda kullanılmasına karşın temelinde farklılıklar bulundurmaktadır. Cinsiyet, kadın ve erkeği biyolojik farklılıklar üzerinden tanımlayan bir kavramdır. Toplumsal cinsiyet ise biyolojik farklılıklara toplumsal normların eklenmesi ile ortaya çıkan bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Sheafor, Horejsi, 2012; akt. Korkmaz, 2020: 18). Toplumsal cinsiyet kalıpları attığı roller dahilinde kadınlara ve erkeklere çeşitli prototip özellikler yüklemektedir. Örneğin ev içi sorumluluklarını ve çocuk bakımını kadının görevi olarak belirlerken; erkeklere ise evin geçimini sağlama gibi daha iktidari sorumlulukları yüklemektedir. Bunların yanı sıra meslek seçiminde de cinsiyetler arasında toplumsal cinsiyetin etkisi sıklıkla görülmektedir. Kas gücü ve sayısal yetenek gerektiren meslek grupları erkeklerle ilişkilendirilirken; kadınlar ise manevi yönü güçlü olan ve duygusallık barındıran meslek gruplarına uygun görülmektedir. Feminist kuram perspektifinden bakıldığında bu durum erkekleri yücelten, güç sahibi kılan, kadınlar üzerinde baskı ve tahakküm hakkı sunan eril sistemde kadınların potansiyelini değersizleştiren, zayıflastıran, haklarına ulaşmasını engelleyen bir faktör olarak görülmektedir (Sünetçi ve ark., 2016). Toplumsal cinsiyet algısının doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan bu sorun alanları, flört şiddetine ilişkin tutumları da etkileyebilme potansiyeline sahip durumdadır (Offenhauer ve Buchalter, 2011). Böylesi bir etki toplumun her kesiminden bireylerde kendini gösterebileceği gibi, sosyal hizmet lisans eğitimi almakta olan sosyal hizmet öğrencileri üzerinde de geçerli olabilmektedir. Oysa sosyal hizmet meslek ve disiplininin değerleri, ilkeleri ve öğretileri, bu türden bir yaklaşımı benimsemekten ziyade bu bakış açısıyla mücadele etmeyi ve bu türden davranışları engellemeyi hedef edinmiş durumdadır (Buz, 2009; Karakaya, 2021; Zastrow, 2013). Bu doğrultuda sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddetine ilişkin tutumlarının belirlenmesi ve farklı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi, bu faktörlerle mücadele etmek adına eğitim almakta olan bireylerin bireysel ve mesleki gelişimlerine yönelik sunulacak eğitim içeriklerinin gözden geçirilmesi açısından elzem niteliktedir. Nitekim sahada uygulamalar gerçekleştiren sosyal hizmet uzmanlarının flört şiddetine ilişkin yeterli farkındalığa ve bilgi düzeyine sahip olmadığını ortaya koyan çalışmalara rastlamak mümkündür (Dolunay-Cug, Toplu-Demirtaş ve Murray, 2017). Aynı zamanda flört şiddetinin daha çok 16-24 yaş aralığına denk gelen dönemde ve üniversite çağlarında yaygın görülen bir durum olması da üniversite eğitimine devam etmekte olan sosyal hizmet öğrencilerinin bu çalışma dahiline alınmasını gerekli kılmaktadır (Ames, Glenn ve Simons, 2014; Cangür ve ark., 2021; Carolyn Olson, Rickert ve Davidson 2004).

Bu araştırmada; sosyal hizmet bölümünde lisans düzeyinde eğitime devam etmekte olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının farklı değişkenler bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın alt amaçları ise aşağıda yer alan soruların yanıtlarını aramaktır:

1. Sosyal hizmet lisans düzeyinde eğitim almakta olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ile flört şiddeti tutumları arasında bir ilişki mevcut mudur?

2. Sosyal hizmet lisans düzeyinde eğitim almakta olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ve flört şiddeti tutumları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

3. Sosyal hizmet lisans düzeyinde eğitim almakta olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ve flört şiddeti tutumları sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

4. Sosyal hizmet lisans düzeyinde eğitim almakta olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları ve flört şiddeti tutumları aile tipi değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırma nicel desende tasarlanmış olup tanımlayıcı bir çalışmadır. Bu bağlamda var olanı değiştirme çabası olmaksızın gözlem gerçekleştirmeyi hedef edinen tarama modeline dayalı bir araştırma gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2008).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’de sosyal hizmet bölümlerinde lisans düzeyinde eğitimine devam etmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Üniversitelerin sosyal hizmet bölümlerinde 2019-2020 akademik eğitim yılında öğrenim gören toplam öğrenci sayısının 32.714 olduğu bilinmektedir (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2021). Evreninin tamamına ulaşmak olanaklar, zaman ve maliyet açısından mümkün olmadığından ötürü evren içerisinde örneklem seçimine gidilmiştir. Evrene kolaylıkla erişilemediğinden evreni temsil etmek üzere kolayda örnekleme yöntemi ile örneklem belirlenmiştir. Bu noktada ilgili evren büyüklüğü için literatürde önerilen ideal örneklem büyüklüğünün 380 olduğu görülmektedir (Sekeran, 2003; akt. Coşkun ve ark., 2017). Bu araştırmanın örneklemini ise kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak erişilen, araştırmaya katılmaya gönüllü ve Türkiye’de sosyal hizmet lisans bölümlerinde eğitimlerine devam etmekte olan 387 sosyal hizmet lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılara ait tanımlayıcı bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerini toplamak adına araştırmacıların hazırlamış olduğu sosyo-demografik soru formu, Terzioğlu ve ark. tarafından (2016) geliştirilen Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ) ve Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilen Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) kullanılmıştır.

Sosyo-Demografik Soru Formu: Bu form, katılımcıların sosyo-demografik özellikleri hakkında bilgi edinebilmek ve bu özellikler ile flört şiddeti tutumları ve toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek adına araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. İçeriğinde 10 sorunun yer aldığı bu form ile katılımcıların yaş, cinsiyet, anne baba eğitim durumları gibi bazı temel demografik özelliklere ek olarak araştırmanın amacı ve araştırma soruları doğrultusunda farklı sosyo-demografik değişkenler (sınıf düzeyi, yaşanılan yer, aile tipi vb.) hakkında da bilgi toplanılması hedeflenmiştir.

Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ): Terzioğlu ve ark. tarafından (2016) geliştirilen bu ölçek, 28 maddeden ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları, bu çalışma kapsamında değerlendirmeye dahil edilmemiştir ve gerçekleştirilen analizler ölçekten alınan toplam puan

üzerinden yürütülmüştür. Flört ilişkisi içerisinde bireylerin şiddet davranışına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilen bu ölçek, 5'li likert tipte bir ölçek olup, ölçek maddelerine ilişkin yanıtlar tamamen katılıyorum "5", katılıyorum "4", kararsızım "3", katılmıyorum "2" ve kesinlikle katılmıyorum "1" şeklinde puanlandırılmaktadır. Bu doğrultuda ölçekte bulunan her bir maddeden elde edilebilecek en yüksek puan 5 ve en düşük puan ise 1 olmaktadır. Ölçekten en düşük 28 puan, en yüksek ise 140 puan alınabilmektedir ancak ölçek analize dahil edilirken ölçeğin puan ortalaması dikkate alınmaktadır. Ölçeğin puan ortalamasının 5'e yaklaşması bireylerin flört şiddetine yönelik tutumlarının olumsuz olduğunu ve flört şiddeti davranışını desteklemediklerini işaret etmektedir. Ölçekte 2., 17., 23., 24. ve 27. maddeler dışında geri kalan 23 madde ters puanlanmaktadır. Terzioğlu ve ark.'nın gerçekleştirmiş oldukları çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.91 olarak belirlenmiştir. Aynı çalışmada ölçek alt boyutları için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı; cinsel şiddet alt boyutu için 0,84, duygusal şiddet alt boyutu için 0,85, genel şiddet alt boyutu için 0,72, ekonomik şiddet alt boyutu için 0,75, fiziksel şiddet alt boyutu 0,72 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.88 olarak tespit edilmiştir. Alt boyutlar için; genel şiddet alt boyutu için 0,70, fiziksel şiddet alt boyutu için 0,75, duygusal şiddet alt boyutu için 0,72, ekonomik şiddet alt boyutu için 0,72 ve cinsel şiddet alt boyutu için 0,64 olarak bulunmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ): Altınova ve Duyan (2013) tarafından geliştirilmiş olan ölçek, tek boyuttan ve 25 maddeden oluşan 5'li likert tipte bir ölçektir. Ölçek maddelerine yönelik yanıtlar tamamen katılıyorum "5", katılıyorum "4", kararsızım "3", katılmıyorum "2" ve kesinlikle katılmıyorum "1" şeklinde puanlandırılmaktadır. Ölçek maddelerinin 10'u olumlu ve 15'i olumsuz olacak şekilde oluşturulmuştur. Ölçekte yer alan 2., 4., 6., 9., 10., 12., 15., 16., 17.,18., 19., 20., 21., 24. ve 25. maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 25-125 aralığında değişiklik göstermekte olup, yüksek puanlar toplumsal cinsiyet algısının olumlu yönde olduğu anlamına gelmektedir. Altınova ve Duyan'ın (2013) çalışmasında ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0.87 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.92 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Veri Analizi

Araştırma verileri, veri toplama araçlarının tek bir anket formu içerisinde birleştirilmesi ve ardından Google Formlar üzerine aktarılarak online platformlar üzerinden katılımcılara Form bağlantı linkinin ulaştırılması yoluyla toplanmıştır. Araştırma verilerinin mevcut pandemi süreci içerisinde bulaş riski sebebiyle yüz yüze toplanabilmesi mümkün olmadığından araştırmacılar tarafından Google Formların kullanımı tercih edilmiştir. Google Formlar üzerine aktarılan anket formunun başlangıç ekranında bilgilendirilmiş onam formuna yer verilmiş ve katılımcıların araştırma sorularını cevaplayabilmesi adına bilgilendirilmiş onam formuna onay vererek çalışmaya bilgileri ve istekleri dahilinde gönüllü katılımları sağlanmıştır. Verilerin toplanması süreci Şubat-Mart 2021 aylarında gerçekleşmiştir ve sosyal medya uygulamaları üzerinden paylaşılan anket linki ile Türkiye'de sosyal

hizmet lisans bölümünde öğrenimini sürdürmekte olan öğrencilere erişim sağlanmıştır. Bir aylık bir süre içerisinde ideal örnekleme ulaşılmasına bağlı olarak veri toplama süreci son bulmuştur.

Tüm istatistiksel analizler SPSS 25 programından faydalanılarak gerçekleştirilmiştir. Sosyodemografik bilgiler tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kapsamında analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğunu belirleyebilmek adına çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiş, ilgili değerlerin literatürde normal dağılım için esas alınan +1,5 ile -1,5 arasında değişiklik gösteren değerler olmaması sebebiyle normal dağılım göstermediği kabul edilmiş (Tabachnick ve Fidell, 2015) ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. Analizlerde hata payı için üst sınır 0.01 olarak alınmıştır. Sosyo-demografik bilgilerle ölçek puanlarını karşılaştırmak için Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Bilgileri (n=387)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	356	92
Erkek	31	8
Yaş		
Ortalama $\pm$ Ss		20,86 $\pm$ 1,71
En düşük-En yüksek		18-31
Sınıf düzeyi		
1. Sınıf	110	28,4
2. Sınıf	89	23
3. Sınıf	113	29,2
4. Sınıf	75	19,4
Yaşanılan yer		
Köy/Kasaba	71	18,3
İlçe merkezi	299	77,3
İl merkezi	17	4,4
Aile tipi		
Çekirdek aile	307	79,3
Geniş aile	63	16,3
Tek ebeveynli aile	17	4,4
Anne eğitim durumu		
İlkokul ve/veya altı	11	2,8
Ortaokul	169	43,7
Lise	85	22
Önlisans / Lisansveya lisansüstü	122	31,5
Baba eğitim durumu		
İlkokul ve/veya altı	3	0,8
Ortaokul	132	34,1
Lise	107	27,6
Önlisans / Lisansveya lisansüstü	145	37,5

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu kadınlardan oluşmakta olup (%92), yaşlarının 18 ve 31 aralığında değişmekte olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılım sağlayan sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin oransal dağılımları incelendiğinde üçüncü sınıf (%29,2) ve birinci sınıf (%28,4) öğrencilerinin ağırlıkta olduğu ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu ilçe merkezinde yaşadıklarını (%77,3) ifade etmekte ve yine önemli bir kısmı çekirdek aile yapısı (%79,3) yaşamlarını devam ettirdiklerini belirtmektedir. Katılımcıların ebeveynlerinin eğitim durumları incelendiğinde alınan yanıtların genellikle ortaokul ve/veya üstü eğitim seviyesine işaret ettiği dikkat çekmektedir (Tablo 1).

Tablo 2. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçekler	Min.- Maks.	Puan ort.	Median	ss
TCAÖ	44-125	112,83	116	10,96
FŞTÖ	2,93-5	4,73	4,82	0,27

Tanımlayıcı istatistiklere bakıldığında, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden alınan puanların ortalamasının 112,83 olduğu ve Flört Şiddeti Tutum Ölçeği'nden alınan puanların ortalamasının ise 4,73 olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Flört Şiddeti Tutumu Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Cinsiyet	n	Sıra ort.	Z	P
TCAÖ	Kadın	356	200,27	-3,741	0,000**
	Erkek	31	121,98		
FŞTÖ	Kadın	356	200,92	-4,138	0,000**
	Erkek	31	114,48		

**p<0,01

Gerçekleştirilen Mann Whitney U testi sonucunda; Tablo 3'te görüldüğü üzere Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden alınan puanlarda cinsiyete göre anlamlı farklılığın olduğu ve kadın katılımcıların almış oldukları puanların sıra ortalamalarının erkek katılımcılardan anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir ($p<0,01$). Buna göre kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre toplumsal cinsiyet algılarının daha olumlu olduğu ve erkek katılımcılara kıyasla kadın katılımcıların toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir yaklaşımı benimsemedikleri şeklinde bir sonuca varılabilmektedir. Katılımcıların Flört Şiddeti Tutum Ölçeği'nden almış oldukları puanların sıra ortalamalarında da cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olduğu ve kadın katılımcıların almış oldukları puanların sıra ortalamalarının erkek katılımcılardan anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir ($p<0,01$). Bu kapsamda kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre flört şiddetine ilişkin tutumlarının daha olumsuz olduğu ve erkek katılımcılara kıyasla kadın katılımcıların flört şiddeti davranışını desteklemediklerini söylemek mümkündür.

Tablo 4. Katılımcıların Demografik Değişkenlere Göre Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Flört Şiddeti Turumu Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçekler	Değişkenler	n	Sıra ort.	P	Farklılık	
Sınıf Düzeyi						
TCAÖ	1. Sınıf	110	197,11	1,166	,761	-
	2. Sınıf	89	183,17			
	3. Sınıf	113	199,18			
	4. Sınıf	75	194,49			
FŞTÖ	1. Sınıf	110	192,93	6,343	,096	-
	2. Sınıf	89	172,04			
	3. Sınıf	113	198,23			
	4. Sınıf	75	215,25			
Aile Tipi						
TCAÖ	¹ Tek Ebeveynli	17	233,03	15,982	,000**	3<1, 3<2
	² Çekirdek	307	201,99			
	³ Geniş	63	144,55			
FŞTÖ	Tek Ebeveynli	17	214,62	5,497	,064	-
	Çekirdek	307	198,86			
	Geniş	63	164,75			

**p<0,01

Gerçekleştirilen Kruskal Wallis testi sonucunda; Tablo 4'te görüldüğü üzere katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ) ile Flört Şiddeti Tutum Ölçeği'nden (FŞTÖ) almış oldukları puanların sıra ortalamalarının, sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya konmuştur. Katılımcıların Flört Şiddeti Tutum Ölçeği'nden (FŞTÖ) almış oldukları puanların sıra ortalamalarının aile tipi değişkenine göre herhangi bir anlamlı farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği'nden (TCAÖ) almış oldukları puanların aile tipine göre farklılık gösterme durumu analiz edildiğinde ise anlamlı bir farklılığın mevcut olduğu ve geniş aile içerisinde yaşamını sürdüren katılımcıların ölçekten almış oldukları puanların sıra ortalamalarının tek ebeveynli aile içerisinde yaşamını sürdüren katılımcılardan anlamlı şekilde farklılaştığı ($p<0,01$) ve benzer şekilde geniş aile içerisinde yaşamını sürdüren katılımcıların sıra ortalamalarının çekirdek aile yapısı içerisinde yaşamını sürdüren katılımcılardan anlamlı şekilde farklılaştığı ($p<0,01$) görülmüştür.

Tablo 5. Katılımcıların Toplumsal Cinsiyet Algıları ile Flört Şiddeti Tutumları Arasındaki Korelasyona İlişkin Bulgular

	TCA	FŞT
Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği (TCAÖ)	*	,505**
Flört Şiddeti Tutum Ölçeği (FŞTÖ)		*

**p<0,01

Gerçekleştirilen Spearman Korelasyon Analizi sonucunda; Tablo 5'te görüldüğü üzere toplumsal cinsiyet algısı ile flört şiddeti tutumu arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin varlığı söz konusudur ($p<0,01$).

TARTIŞMA

Toplum içerisinde yaygın kabulü olan ve insanların yaşam biçimini önemli ölçüde etkileyen toplumsal cinsiyet rollerinin, insan ilişkilerinde belirleyici bir etkiye sahip olmasının yanı sıra romantik ilişki türlerinden biri olarak nitelendirilen flört ilişkisi üzerinde de etkili olduğu literatürdeki çalışmalar bağlamında ifade edilmektedir (Balcı Devrim, 2019). Ayrıca olumsuz toplumsal cinsiyet algısına sahip olma durumunun, flört ilişkisindeki şiddet eğilimini artırarak flört şiddetini meydana getirebildiğini de söylemek mümkündür (Offenhauer ve Buchalter, 2011). Bunun yanında, ilgili literatürde cinsiyet değişkenine bağlı olarak da toplumsal cinsiyet algısında ve flört şiddetine ilişkin tutumda farklılıklar meydana gelebildiği görülmektedir (Aydın ve ark., 2016; Aylaz ve ark. 2014; Öngen ve Aytaç, 2013; Sis Çelik ve ark., 2013; Vefikuluçay Yılmaz ve ark., 2009; Akkoç, 2018; Alptekin, 2019; Arıcı, 2011; Esen ve ark., 2017; Güzel, 2016; Kuluroğlu Sevinç, 2019; Özpulat, 2017; Seçgin ve Tural, 2011; Yılmaz ve ark., 2009; Zeyneloğlu, 2008). Nitekim bu çalışma kapsamında değerlendirildiğinde de gerek toplumsal cinsiyet algısında gerekse de flört şiddetine ilişkin tutumda cinsiyet değişkeni bağlamında farklılıkların olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma bulguları, cinsiyet değişkeni bağlamında kadın katılımcıların erkek katılımcılara kıyasla toplumsal cinsiyete ilişkin daha olumlu bir tutuma sahip olduklarını ve toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir tutum sergilemediklerini ortaya koymaktadır. Literatürde toplumsal cinsiyet algısı ve cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkiyi irdelleyen pek çok farklı çalışmanın yer aldığı görülmektedir (Kodan Çetinkaya, 2013; Öngen ve Aytaç, 2013; Pınar, Taşkın ve Eroğlu, 2008). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısını belirlemek adına gerçekleştirilen bir çalışmada, araştırmaya katılım sağlayan kadınların erkek katılımcılara oranla daha olumlu bir toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları görülmüş ve cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılaşmanın olduğu anlaşılmıştır (Korkmaz, 2020). Bu sonuçla benzer olarak üniversite öğrencilerinin hedef grup olduğu çalışmalarda, kadın katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin algılarının erkek katılımcılara kıyasla daha olumlu olduğu ortaya konmaktadır (Akkoç, 2018; Alptekin, 2019; Arıcı, 2011; Balcı Devrim, 2019; Esen ve ark., 2017; Güzel, 2016; Kuluroğlu Sevinç, 2019; Özpulat, 2017; Seçgin ve Tural, 2011; Yılmaz ve ark., 2009; Zeyneloğlu, 2008). İlgili literatür gözden geçirildiğinde yine üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen çalışmalarda erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla geleneksel yaşam biçimini daha fazla kabullendikleri ve toplumsal cinsiyet algılarının bu doğrultuda şekillendiği belirtilmektedir (Aydın ve ark., 2016; Aylaz ve ark. 2014; Öngen ve Aytaç, 2013; Sis Çelik ve ark., 2013; Vefikuluçay Yılmaz ve ark., 2009). Nitekim üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algıları ve yaşam değerleri üzerine gerçekleştirilen bir başka çalışmada ise kadınların erkeklere oranla daha eşitlikçi tutum ve rollere sahip oldukları, erkeklerin ise kadınlara göre daha

gelenekselci oldukları ve cinsiyet rollerine bağlı oldukları tespit edilmiştir (Öngen ve Aytaç, 2013; akt. Kuluroğlu Sevinç, 2019). Bu durum, esasında kadın katılımcıların erkek katılımcılara kıyasla toplumsal cinsiyete ilişkin olumlu tutumlarını açıklama noktasında oldukça önemlidir. Mevcut bulguların yanı sıra üniversite öğrencileri ile yapılan ve erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla daha eşitlikçi bir tutum sergilediğini ortaya koyan çalışmalar görmek de mümkündür (Önder ve ark., 2013; akt. Balcı Devrim, 2019). Bununla birlikte üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen ve toplumsal cinsiyet algısı ile katılımcıların cinsiyeti arasında anlamlı bir farkın bulunduğu ile bir başka çalışmada, erkek katılımcıların kadınlara oranla daha olumlu bir tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir (Güneş, 2019). Bu çalışmada elde edilen bulgunun her ne kadar mevcut literatür ile uyuyor olduğu görünse de sosyal hizmet meslek ve disiplinin değer ve öğretileri ile uyummadığını ifade etmek mümkündür. Nitekim çalışmaya katılım sağlayan erkek sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet hakkında gerekli farkındalığa sahip olmaları ve toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir tutumdan uzak olmaları etkili ve kaliteli sosyal hizmet uygulamaları açısından önem arz etmektedir.

Araştırma bulguları, cinsiyet değişkeni bağlamında kadın katılımcıların erkek katılımcılara kıyasla flört şiddetine ilişkin daha olumsuz bir tutuma sahip olduklarını ve erkek katılımcılara kıyasla kadın katılımcıların flört şiddetine daha karşı bir tutum sergilediklerini ortaya koymaktadır. Alanyazında konuyla ilgili olarak flört şiddeti tutumu ile cinsiyet değişkeni arasındaki bağlantıyı inceleyen çeşitli çalışmaların olduğu görülmektedir (Balcı Devrim, 2019; Yıldırım, 2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının flört şiddeti tutumuna etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilen bir çalışmada, örneklem içerisinde yer alan erkek katılımcıların kadın katılımcılara kıyasla flört şiddetine yönelik tutumları daha fazla desteklediği saptanmıştır (Ferreira ve ark., 2014; Sherer, 2010; Ulloa ve ark., 2008; Yıldırım, 2016). Sosyal bir varlık olan insanın toplumu etkileme ve toplumdan etkilenme olasılığı göz önünde bulundurulduğunda, bireyler arasında yoğun bir yakınlığı beraberinde getiren flört ilişkisinde de toplumsal yapının belirleyici etkisi görülmektedir. Bu sonucu destekler nitelikte olan ve üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla, flört şiddeti uygulamaya ilişkin hak sahibi olma ve bu durumun flört ilişkisini kontrol altında tutma noktasında bir araç olarak kullanma inancının daha yaygın olduğu ifade edilmektedir (Yolcu, 2019). Bununla birlikte literatürde yer alan ve 18-26 yaş arasındaki bireylerle gerçekleştirilen bir diğer çalışmada kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre flört şiddetine ilişkin farkındalıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Baltalarlı, 2020). İlgili literatür incelendiğinde üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen ve kadın katılımcıların erkeklere oranla flört şiddeti tutumunu daha fazla desteklediklerini (Yıldırım, 2016) ortaya koyan çalışmaların yanı sıra flört şiddeti ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farkın saptanamadığı çalışmaları da görmek mümkündür (Balcı Devrim, 2019; Akış ve ark., 2019; Gümüş, 2020).

Gerçekleştirilen çalışmada, katılımcıların sınıf düzeyi değişkeni bağlamında toplumsal cinsiyet algısı veya flört şiddeti tutumu arasında anlamlı farklılaşmanın varlığı saptanmamıştır. Nitekim konuyla ilgili literatüre bakıldığında, bu sonuçla benzer nitelikte farklı çalışmaların ortaya konulduğu görülmektedir (Baştürk ve ark., 2019; Korkmaz, 2020; Özpulat, 2017). Bununla birlikte sınıf düzeyi değişkeni ile

toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı farklılaşma saptayan çalışmalar da mevcuttur. Sınıf düzeyinin artması ile toplumsal cinsiyet algısının olumlu yönde geliştiği ve eşitlikçi bir tutumun benimsendiği görülmüştür (Akkoç, 2018; Başçı ve Giray, 2016; Kuluroğlu Sevinç, 2019). Bu çalışmada katılımcıların ölçekten almış oldukları puanların ortalamaları sosyal hizmet meslek ve disiplini açısından arzu edilen tutumların katılımcılar arasında yaygınlık gösterdiğine işaret etmektedir. Buna rağmen bazı katılımcıların ise ortalamanın oldukça altında puanlar aldıkları görülmektedir. Bu noktada toplumsal cinsiyete ilişkin olumlu algının flört şiddetine ilişkin olumsuz tutumu yordadığı göz önüne alındığında, toplumsal cinsiyetle ilgili olarak müfredata dahil edilecek ve etkili bir şekilde sunulacak “Toplumsal Cinsiyet ve Sosyal Hizmet”, “Kadın Refahı ve Sosyal Hizmet” gibi derslerin önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim Sosyal Hizmet Okulları Derneği tarafından yoğun çalışmalar sonucunda hazırlanmış olan Sosyal Hizmet Çekirdek Eğitim Programı raporu rehber alınarak ülkemizde eğitim sunmakta olan sosyal hizmet bölümlerinin müfredatlarının gözden geçirilmesi faydalı görülmektedir. Bu fayda sadece sosyal hizmet öğrencileri açısından değil, öğrencilerin mezun olduktan sonra hizmet sunumu gerçekleştirecekleri müracaatçı kitlesi açısından da oldukça önemlidir.

Çalışma kapsamında katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarının aile türü değişkenine bağlı olarak anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu noktada geniş aile içerisinde yaşamını sürdüren katılımcıların toplumsal cinsiyet algılarının, tek ebeveynli ve çekirdek ailede yaşamını sürdüren katılımcılara oranla daha düşük olduğu ve olumsuz bir nitelik sergilediği görülmüştür. Geniş aileye mensup bireyler arasında rol dağılımının daha katı kurallar çerçevesinde şekillendiği ve bu nedenle toplumsal cinsiyete dair algının da paralel bir biçimde katı ve olumsuz bir nitelik taşıdığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte çekirdek aile ve tek ebeveynli aile yapısında rollerin daha esnek olmasından ötürü bu tip ailelere mensup bireylerin, toplumsal cinsiyet algısının katı kurallarını reddedici bir yapıya sahip olduklarını söylemek mümkündür. Literatürde toplumsal cinsiyet algısını aile tipi bağlamında değerlendiren ve üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen farklı çalışmaları görmek mümkündür. Mevcut çalışmaların bir kısmı toplumsal cinsiyet algısının aile tipine göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini ileri sürmektedir. Bu bağlamda katılımcılar arasında geniş aileye mensup olan bireylerin çekirdek aileye mensup bireylere oranla toplumsal cinsiyet algılarının daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir (Akkoç, 2018; Korkmaz, 2020; Kul Uçtu ve Karahan, 2016; Onurluer, 2019). Bununla birlikte evli kadınlarla gerçekleştirilen diğer bir araştırma sonucunda çekirdek aile tipine sahip kadınların geniş aile tipine sahip kadınlara kıyasla toplumsal cinsiyet algısının daha olumlu olduğu saptanmıştır (Keçeci, 2018). Mevcut bulguların yanı sıra üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen ve çekirdek aileye mensup bireylerin geniş aileye mensup bireylere göre toplumsal cinsiyet algısının daha düşük düzeyde olduğunu savunan çalışmaları görmek de mümkündür (Gönenç, 2018; akt. Korkmaz, 2020). Ek olarak yine örneklemin üniversite öğrencilerinden oluştuğu ve toplumsal cinsiyet algısı ile aile tipi değişkeni arasında anlamlı bir farkın saptanamadığı çalışmalar da mevcuttur (Özpulat, 2017; Pınar, Taşkın ve Eroğlu, 2008)

Bu çalışmada kullanılan TCAÖ ve FŞTÖ ölçekleri arasında pozitif yönde bir ilişkinin bulunduğu saptanmıştır. Bu durum aslında toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir algıya sahip olma durumunun, flört şiddetine ilişkin olumsuz tutumu pekiştirici bir etki gösterdiğini ve flört şiddetini kabullenici tutumlarda artışa neden olduğunu işaret etmektedir. Mevcut durum, flört şiddetini desteklemekle birlikte romantik ilişkinin sürdürülebilmesi adına şiddeti bir araç haline getirmektedir. Literatürde bu sonucu destekler nitelikte çalışmaların yer aldığı görülmektedir (Balcı Devrim, 2019; Moore ve Stuart, 2005; WHO, 2010). Bu bulgulardan hareketle toplumsal cinsiyet eşitliğinin altında yatan kadın erkek eşitliği fikrini benimsemiş bireylerin kurmuş olduğu ilişkilerde eşitliği temel aldıkları ve dolayısıyla flört şiddetinden kaçındıkları düşünülmektedir. Toplumsal cinsiyete ilişkin farkındalığı yüksek olan bireylerin cinsiyet eşitliğine ilişkin kalıp yargı düşüncelerin yerine kadın erkek eşitliğini savunmaları ve buna uygun eylemlerde bulunmaları ihtimalinin daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir. Flört ilişkisinin toplumsal normlardan veya öğretilerden ayrı düşünülemeyeceği göz önünde bulundurulduğunda, esasında bu pozitif yöndeki ilişkinin anlamlı bir sonuca karşılık geldiği ifade edilebilmektedir.

Bu çalışmanın, flört şiddetine ilişkin tutumları toplumsal cinsiyet algısı bağlamında açıklığa kavuşturuyor olması ve farklı sosyodemografik değişkenler bağlamında bir değerlendirmeye yer veriyor olması açısından gerek akademisyenler gerekse de sahada görev yapan sosyal hizmet uzmanları için faydalı olacağı düşünülmektedir. Nitekim sosyal hizmet müfredatı dahilinde toplumsal cinsiyete ve flört şiddetine ilişkin farkındalık oluşturacak derslere yer verilmesi, öğrencilerle bu konu başlıklarına ilişkin bilinç yaratabilecek nitelikte grup çalışmalarının organize edilmesi de oldukça yararlı olacaktır.

Araştırma verilerinin sosyal medya aracılığıyla ve kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak toplanmış olması bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır. Her ne kadar verilerin pandemi sürecinde toplanması sebebiyle bu yola başvurulmuş olsa da toplanan verilerin güvenilirliği öğrencilerden alınan cevaplarla sınırlıdır ve bu bağlamda araştırmacılar öğrencilerin veri toplama araçlarını içtenlikle cevapladıkları varsayımı üzerinden hareket etmektedirler. Aynı zamanda verilerin sosyal medya uygulamaları aracılığıyla gönderilen bağlantı linki üzerinden toplanması durumu, sosyal medya kullanmayan bireylere ulaşımı engellemiş ve diğer bir sınırlılık alanını oluşturmuştur.

SONUÇ

Bu çalışmada; sosyal hizmet bölümünde lisans düzeyinde eğitimine devam etmekte olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının farklı değişkenler bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulguları sosyal hizmet bölümünde lisans düzeyinde eğitimine devam etmekte olan öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarının flört şiddetine ilişkin tutumlarıyla pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda toplumsal cinsiyete ilişkin olumlu algının flört şiddetiyle ilgili olumsuz tutumları pekiştirdiği tespit edilmiştir. Buna göre toplumsal cinsiyet rollerini kabullenici bir tutuma sahip olmak, flört şiddetini olağan karşılama tutumuyla ilgili pekiştirici etki gösterebilmektedir.

Araştırma bulguları toplumsal cinsiyete ilişkin algıların ve flört şiddetine ilişkin tutumların cinsiyet değişkeni bağlamında farklılık gösterdiğini işaret etmektedir. Bu noktada kadın katılımcıların toplumsal cinsiyete ilişkin algılarının erkek katılımcılara oranla daha olumlu olduğu ve yine kadın katılımcıların flört şiddetine ilişkin tutumlarının erkek katılımcılara oranla daha olumsuz olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak algı ve tutumlarda herhangi bir değişikliğin ortaya çıkmadığı görülmüş ve aile türü değişkeni kapsamında geniş aile yapısına mensup bireylerin çekirdek aile yapısına ve tek ebeveynli aile yapısına mensup bireylere oranla olumsuz bir toplumsal cinsiyet algısına sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin içerisinde yetiştikleri aile tipinin toplumsal cinsiyet algısı üzerindeki etkisi düşünüldüğünde farklı aile tipleri içerisinde yetişen öğrencilerin birbirleriyle etkileşim kurmalarının önemi gün yüzüne çıkmaktadır.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Araştırmanın etik açıdan uygunluğunun sağlanabilmesi adına ANONİM Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır (E-43037191-604.01.01-15387/27.04.2021). Araştırmaya katılım sağlayan sosyal hizmet lisans öğrencilerine bilgilendirilmiş onam sunulmuş ve gönüllülük esasıyla çalışmaya katılım sağlamışlardır.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Tüm yazarlar araştırmaya eşit düzeyde katkı sunmuşlardır.

ÇATIŞMA BEYANI

Çalışma herhangi bir çıkar çatışmasını barındırmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akiş, N., Korkmaz, N. H., Taneri, P. E., Özkaya, G. ve Güney, E. (2019). Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti sıklığı ve etkileyen etmenler. *Eskişehir Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi*, 4(3), 294-300.
- Akkaş, İ. ve Yanık, Z. (2016). Kadına yönelik şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32-42.
- Akkoç, E. (2018). *Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ve etkileyen faktörlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sanko Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Alptekin, B. (2019). *Öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rolleri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Altınova H. H. ve Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2), 9-22.
- Ames, T., Glenn, L. ve Simons, L. (2014). Dating violence: Promoting awareness and mitigating risk through nursing innovations. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners*, 26,

143-147.

- Arıcı, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılar ve psikolojik iyi oluş* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslan, D., Erdost, T., Temel, F., Vefikuluçay, D. ve Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da İki Hemşirelik Yüksekokulunun Birinci ve Dördüncü Sınıflarında Okuyan Öğrencilerinin Flört Şiddetine Maruz Kalma, Flört İlişkilerinde Şiddet Uygulama Durumlarının ve Bu Konudaki Görüşlerinin Saptanması Araştırması*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi. Erişim Adresi http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/flort_siddeti.pdf
- Aydın, M., Bekar, E. Ö., Gören, Ş.Y., Sungur, M. A. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 223-242.
- Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö., Ünal, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23(5), 183-189.
- Balcı Devrim, S. (2019). *Hemşirelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısının flört şiddeti tutumuna etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Baltarlı, N. (2020). Flört şiddetinin şema terapi modelinde incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Şehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Başçı, B. ve Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics*, 3(10), 117-142.
- Baştürk, A., Yiğit, N. (2019). Temel eğitim bölümü öğretmen adaylarının farklılıklara saygı düzeylerinin belirlenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(4), 887-900.
- Bilican Gökkaya, V. ve Öztürk, M. (2021). Çocukluktaki aile içi şiddet öyküsü ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(4), 219-240.
- Buz, S. (2009). Feminist sosyal hizmet uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(1), 53-65.
- Cangür, Ş., Başver, T., Temür, T., Odabaş, S. ve ark. (2021). Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 331-340.
- Carolyn Olson, E., Rickert, V. I. ve Davidson, L. L. (2004). Identifying and supporting young women experiencing dating violence: What health practitioners should be doing now. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 17(2), 131-136.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2021). Preventing Teen Dating Violence. Erişim Tarihi: 28.12.2021
<https://www.cdc.gov/violenceprevention/intimatepartnerviolence/teendatingviolence/fastfact.html>
- Chan, K. L., Straus, M. A., Brownridge, D. A., Tiwari, A. ve Leung, W. C. (2008). Prevalence of dating

partner violence and suicidal ideation among male and female university students worldwide. *Journal of Midwifery & Women's Health*, 53(6), 529–537.

- Coşkun, R., Altunışık, R. ve Yıldırım, E. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Çalışkan, H. ve Çevik, E. İ. (2018). Kadına yönelik şiddetin belirleyicileri: Türkiye örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 218-233.
- Demir, G. ve Biçer, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ve etkileyen faktörler. *Turkish Studies (Elektronik)*, 12(13), 171-188.
- Dikmen, H, A., Özyayın, T. ve Yılmaz, S. D. (2018). Üniversitedeki kadın öğrencilerde yaşanan flört şiddeti ile anksiyete ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 170-176.
- Dolunay-Cug, F., Toplu-Demirtaş, E. ve Murray, C. E. (2017). Turkish mental health professionals' experiences and perspectives toward family and sexual violence. *Journal of Family Violence*, 32(7), 731-740.
- Esen, E., Siyez, D. M., Soylu, Y. ve Demirgürüz, G. (2017). Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 46-63.
- Ferreira, M., Lopes, A., Aparício, G., Cabral, L. ve Duarte, J. (2014). Teens and dating: Study of factors that influence attitudes of violence. *Atención Primaria*, 46, 187-190.
- Gümüş, B. (2020). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti, bağlanma biçimleri, aldatma eğilimi ve romantik yakınlık arasındaki ilişkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güneş, E. (2019). *Manisa Celal Bayar Üniversitesi örneğinde partner şiddetinin sosyal hizmet ile ilişkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Gürkan, Ö. C. ve Coşar, F. (2009). Ekonomik şiddetin kadın yaşamındaki etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 124-129.
- Güzel, A. (2016). Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutumları ve ilgili faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(5), 1-11.
- Kara, N. (2019). *Farklı şiddet türlerine maruz kalan kadınlarda anksiyete ve depresyonun bilişsel duyu düzenlemeye etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karakaya, C. (2021). Sosyal hizmette sosyal eylem yaklaşımının kullanılması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(4), 1487-1508.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karatay, M., Karatay, G., Baş, N.G. ve Baş, K. (2018). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine ilişkin tutum ve davranışları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 27(1), 62-71.

- Keçeci B. (2018). *Evli kadınların psikolojik istismar profillerinin toplumsal cinsiyet algıları ve spiritüel iyi oluşları açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(2), 21-43.
- Korkmaz, K. (2020). *Sosyal hizmet öğrencilerinin farklılıklara saygı düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kul Uçtu, A. ve Karahan, N. (2016). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyet algısı ve şiddet eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması Dergisi*, 5(8), 2882-2905.
- Kuluroğlu Sevinç, M. (2019). *Türkçe öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algısı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Ludin, S., Bottiani, J. H., Debnam, K., Solis, M. G. O. ve Bradshaw, C. P. (2018). A cross-national comparison of risk factors for teen dating violence in Mexico and the United States. *Journal of Youth & Adolescence*, 47(3), 547-559.
- Moore T. M., Stuart, G. L. (2005). A review of the literature on masculinity and partner violence. *Psychology of Men & Masculinity, America*, 6(1), 46-61.
- Offenhauer, P. ve Buchalter, A. (2011). Teen Dating Violence: A Literature Review and Annotated Bibliography. United States: National Institute of Justice.
- Onurluer, E. (2019). *Sınıf öğretmeni adaylarının toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Öngen, B. ve Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, 48, 1-18.
- Özpulat, F. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin şiddet eğilimleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 151-161
- Peterson, K., Sharps, P., Banyard, V., Powers, R. A., Kaukinen, C., Gross, D., Decker, M. R., Baatz, C. ve Campbell, J. (2018). An evaluation of two dating violence prevention programs on a college campus. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(23), 3630-3655.
- Pınar, G., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2008). The behaviours of the students in Dormitory of Baskent University against sexual role patterns. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 47-57.
- Polat, O. (2016). Şiddet. *Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Ramisetty-Mikler, S., Goebert, D., Nishimura, S. ve Caetano, R. (2006). Dating violence victimization: Associated drinking and sexual risk behaviors of Asian, native Hawaiian and caucasian high school students in Hawaii. *Journal of School Health*, 76 (8), 423-429.
- Sánchez-Jiménez, V., Muñoz-Fernández, N. ve Ortega-Rivera, J. (2018). Efficacy evaluation of "Dat-e Ado-lescence": A dating violence prevention program in Spain. *PLoS ONE*,

13(10), e0205802.

- Seçgin, F., Tural, A. (2011). Sınıf öğretmenliği bölümü öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(4), 2446-2458.
- Sherer, M. (2010). Attitudes Toward dating violence among jewish and Arab youth in Israel. *Youth&Society*, 20(10), 1-19.
- Sis Çelik, A., Pasinlioğlu, T., Tan, G. ve Koyuncu, H. (2013). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet eşitliği tutumlarının belirlenmesi. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, 21(3), 181-186.
- Straus, M. A. (2004) International dating violence research consortium. prevalence of violence against dating partners by male and female university students world wide. *Violence Against Women*, 10(7), 790-811.
- Sünetçi, B., Say, A., Gümüštepe, B., Enginkaya, B., Yıldızdoğan, Ç. ve Yalçın, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti algıları üzerine bir araştırma. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 16(1), 56-83.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2015). Using multivariate statistics. Çeviri: Baloğlu M. *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*, 6. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Terzioğlu, F., Gönenç İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, G., Yılmaz Sezer, N. ve Demirtaş Hiçyılmaz, B. (2016). Flört şiddeti tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 19(4), 225-232.
- Türk, B., Hamzaoğlu, N. ve Yayak, A. (2020). Flört şiddeti üzerine bir inceleme. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 17(1), 73-81.
- Ulloa, E. C., Jaycox, L. H., Skinner, S. K. ve Orsburn, M. M. (2008). Attitudes about Violence and Dating Among Latino/a Boys and Girls. *Journal of Ethnic&Cultural Diversity in Social Work*, 17(2), 157-176.
- Ünsal, A. (2019). *Kadınlara uygulanan şiddet türlerinin depresyona etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Vagi, K. J., O'Malley Olsen, E., Basile, K. C. ve Vivolo-Kantor, A. M. (2015). Teen dating violence (Physical and sexual) among US high school students. *JAMA Pediatrics*, 169(5), 474-482.
- Vefikuluçay Yılmaz, D., Zeyneloğlu, S., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 775-792.
- Wilson, K. L., Szucs, L. E., Shipley, M., Fehr, S. K., McNeill, E. B. ve Wiley, D. C. (2019). Identifying the inclusion of National Sexuality Education Standards utilizing a systematic analysis of teen dating violence prevention curriculum. *Journal of School Health*, 89(2), 106-114.
- World Health Organization, (2010) "Preventing intimate partner and sexual violence against women: Taking action and generating evidence. Erişim Tarihi: 21.02.2021 http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241564007_eng.pdf.
- Yıldırım, S. (2016). *Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı ve toplumsal cinsiyet tutumlarının flört*

- şiddetine yönelik tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, Z., Kocaöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(1), 775-792.
- Yolcu, D. (2019). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddeti: Benlik saygısı, algılanan ilişki özyeterliliği ve bağlanma biçimlerinin rolü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2021). Yükseköğretim İstatistikleri. Erişim Tarihi: 15.06.2021 <https://istatistik.yok.gov.tr>
- Zastrow, C. (2013). *Sosyal Hizmete Giriş* (A. Aykara, Trans.). Ankara: Nika Yayınevi.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.